

Územie leží v nive rieky Žitavy, na úpätí Hronskej pahorkatiny. Chránené vtáčie územie sa z pohľadu obhospodarovania človekom – pravideľného kosenia a odstávaní biomasou. V minulosti bolo územie upravené hospodárskych zverat. Pre vtáčstvo sú dôležité aj počtetné mokrade. Lokálne predstávajú zvyšok meandrujúceho toku, kde hniezdia chrašť bodkované, katice chrapacká a kaňa

CHVÚ Žitavský luh (132 - 134 m n.m., 155,40 ha)

Územie leží v nive rieky Žitavy, na úpätí Hronskej pahorkatiny. Chránené vtáčie územie sa z pohľadu obhospodarovania človekom – pravideľného kosenia a odstávaní biomasou. V minulosti bolo územie upravené hospodárskych zverat. Pre vtáčstvo sú dôležité aj počtetné mokrade. Lokálne predstávajú zvyšok meandrujúceho toku, kde hniezdia chrašť bodkované, katice chrapacká a kaňa

CHVÚ Trbčá (171 - 172 m n.m., 23 802,80 ha)

Územie predstavuje lesnaté územie na veperech a dolinách, z ktorých miestami vystupujú kremence. Horaté, prevážne lesnaté územie na veperech a dolinách, z ktorých miestami vystupujú kremence. Územie predstavuje lesnaté územie na veperech a dolinách, z ktorých miestami vystupujú kremence.

CHVÚ Poľbie (125 - 124 m n.m., 8 062,90 ha)

Územie predstavuje zachovalú časť nivy rieky Ipeľ s brehovými porastmi, poddĺžanými a nepravideľne zaplavenými lúkami a mokradami. Ide o významné vtáčie územie, nachádzajúce sa na pododbove územie zaplavených lúkami a mokradami. Ide o významné vtáčie územie, nachádzajúce sa na pododbove územie zaplavených lúkami a mokradami.

CHVÚ Parížske močiare (125 - 172 m n.m., 376,58 ha)

Územie s rovinnými až pahorkatinnými reliéfom ležiace v Hronskej pahorkatine. Zahŕňa rozsiahlu mokrad

Otvorená podhospodárska krajina so stromoradiami pozdĺž komunikácií a kanálov a malými potrubiami. Vodné biotopy sú zastúpené umelo vybudovanými kanálmi a menšími materiálovými jamami po ťažbe ťrku. Miestami sa zachovali chov oviec, kôz a hovädzieho dobytka. Rozšírené je pohlavné lesní: Vodné biotopy sú zastúpené umelo vybudovanými kanálmi a menšími materiálovými jamami po ťažbe ťrku. Miestami sa zachovali chov oviec, kôz a hovädzieho dobytka. Rozšírené je pohlavné lesní.

CHVÚ Ostroné lúky (105 - 110 m n.m., 8 297,70 ha)

Územie leží v nive rieky Váh, na úpätí Hronskej pahorkatiny. Chránené vtáčie územie sa z pohľadu obhospodarovania človekom – pravideľného kosenia a odstávaní biomasou. V minulosti bolo územie upravené hospodárskych zverat. Pre vtáčstvo sú dôležité aj počtetné mokrade. Lokálne predstávajú zvyšok meandrujúceho toku, kde hniezdia chrašť bodkované, katice chrapacká a kaňa

CHVÚ Kráľová (115 - 121 m n.m., 1 215,82 ha)

Územie leží v nive rieky Váh, na úpätí Hronskej pahorkatiny. Chránené vtáčie územie sa z pohľadu obhospodarovania človekom – pravideľného kosenia a odstávaní biomasou. V minulosti bolo územie upravené hospodárskych zverat. Pre vtáčstvo sú dôležité aj počtetné mokrade. Lokálne predstávajú zvyšok meandrujúceho toku, kde hniezdia chrašť bodkované, katice chrapacká a kaňa

CHVÚ Dunajské lúhy (107 - 156 m n.m., 16 511,58 ha)

Územie leží v nive rieky Dunaj, na úpätí Hronskej pahorkatiny. Chránené vtáčie územie sa z pohľadu obhospodarovania človekom – pravideľného kosenia a odstávaní biomasou. V minulosti bolo územie upravené hospodárskych zverat. Pre vtáčstvo sú dôležité aj počtetné mokrade. Lokálne predstávajú zvyšok meandrujúceho toku, kde hniezdia chrašť bodkované, katice chrapacká a kaňa

CHVÚ Dolné Považie (105 - 172 m n.m., 31 195,50 ha)

Územie leží v nive rieky Váh, na úpätí Hronskej pahorkatiny. Chránené vtáčie územie sa z pohľadu obhospodarovania človekom – pravideľného kosenia a odstávaní biomasou. V minulosti bolo územie upravené hospodárskych zverat. Pre vtáčstvo sú dôležité aj počtetné mokrade. Lokálne predstávajú zvyšok meandrujúceho toku, kde hniezdia chrašť bodkované, katice chrapacká a kaňa

CHVÚ Dolné Pohronie (114 - 129 m n.m., 229,22 ha)

Územie leží v nive rieky Váh, na úpätí Hronskej pahorkatiny. Chránené vtáčie územie sa z pohľadu obhospodarovania človekom – pravideľného kosenia a odstávaní biomasou. V minulosti bolo územie upravené hospodárskych zverat. Pre vtáčstvo sú dôležité aj počtetné mokrade. Lokálne predstávajú zvyšok meandrujúceho toku, kde hniezdia chrašť bodkované, katice chrapacká a kaňa

NATURA 2000

Natura 2000 je sústava chránených území členských krajín Európskej únie. Hlavným cieľom jej vytvorenia je zachovanie prírodného dedičstva, ktoré je významné nielen pre príslušný členský štát, ale najmä pre Európsku úniu ako celok. Táto sústava chránených území má zabezpečiť ochranu najvzácnejších a najviac ohrozených druhov voľne rastúcich rastlín, voľne žijúcich živočíchov a prírodných biotopov vyskytujúcich sa na území štátov Európskej únie, a prostredníctvom ochrany týchto druhov a biotopov zabezpečiť zachovanie biologickej rôznorodosti v celej Európskej únii.

Základom pre vytvorenie sústavy Natura 2000 sú dve právne normy: Smernica Rady Európskych spoločenstiev č. 2009/147/EC o ochrane voľne žijúcich vtákov (známa tiež ako **smernica o vtákoch**) a smernica Rady Európskych spoločenstiev č. 92/43/EHS o ochrane biotopov, voľne žijúcich živočíchov a voľne rastúcich rastlín (známa tiež ako **smernica o biotopoch** - Habitats Directive).

Sústavu NATURA 2000 tvoria 2 typy území:

- osobitne chránené územia (Special Protection Areas, **SPA**) - vyhlasované na základe smernice o vtákoch – v národnej legislatíve: **chránené vtáčie územia**
- osobitné územia ochrany (Special Areas of Conservation, **SAC**) - vyhlasované na základe smernice o biotopoch – v národnej legislatíve: **územia európskeho významu** - pred vyhlásením, po vyhlásení je územie zaradené v príslušnej národnej kategórii chránených území.

Slovenská ornitologická spoločnosť / BirdLife Slovensko

je mimovládna nezisková organizácia, ktorej hlavným poslaním je ochrana a výskum prírody, najmä voľne žijúceho vtáctva a jeho biotopov. Zastupujeme našu krajinu v medzinárodnej organizácii BirdLife International, Euring, Association of European Rareities Committees.

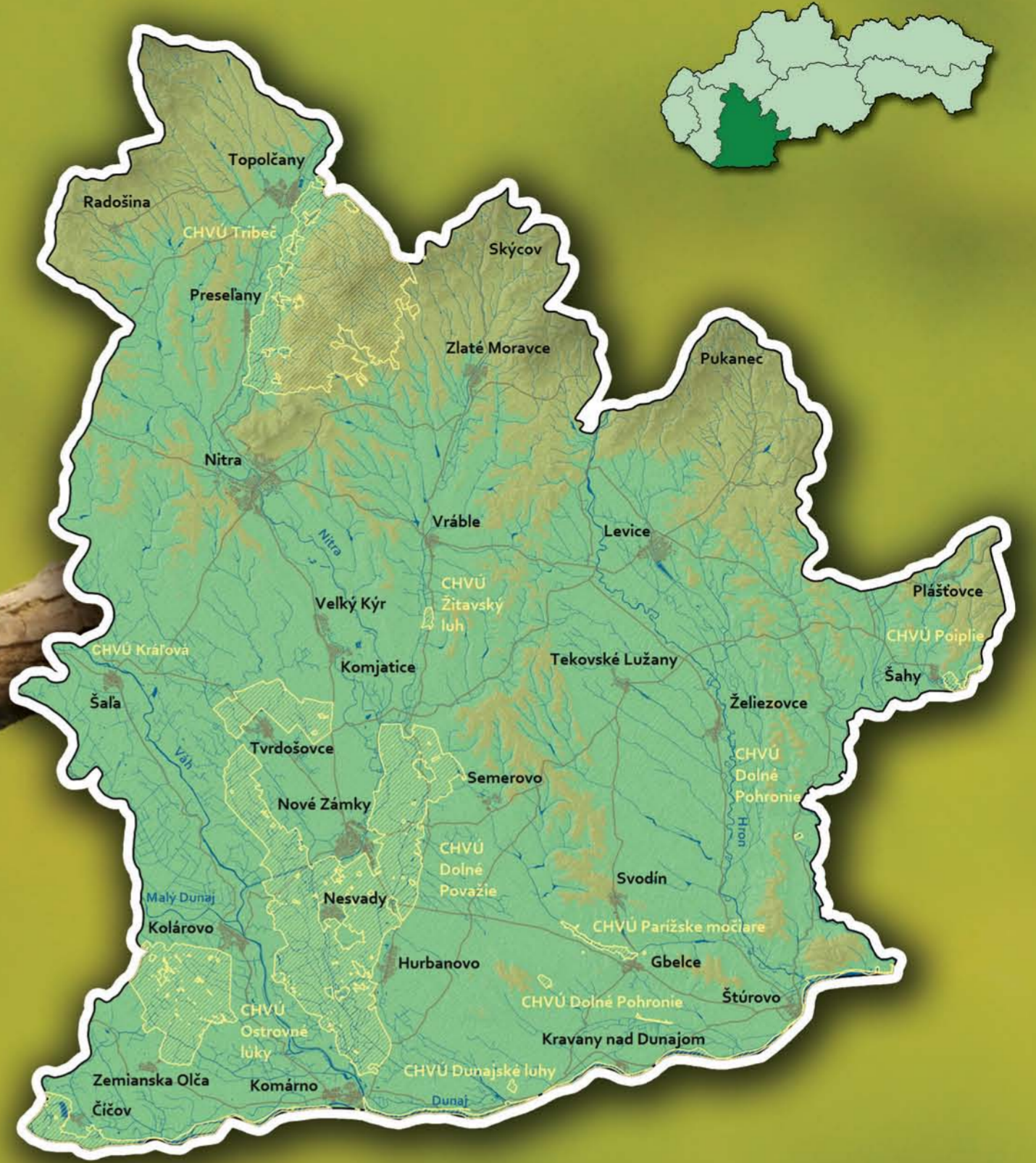
Pri naplňaní poslania sa spoločnosť venuje predovšetkým ochrane druhov, biotopov a území, ochranárskemu výskumu vrátane krúžkovacej činnosti, environmentálnej politiky, environmentálnej výchovy, práci s deťmi a mládežou, vydavateľskej činnosti, organizuje semináre a konferencie. Vydávame odborný časopis Tichodroma a vedecko-populárny časopis Vtáky.

Naše aktivity a projekty sú zamerané na ochranu druhov, biotopov, území a na spoluprácu s ľuďmi. Našími členmi sú ľudia rôznych profesií a veku, ktorých spája láska k prírode a vtáctvu. Pri ochrane vtáctva sa uplatnia odborníci, profesionálni ornitológovia, laici a milovníci prírody, podporujúci ochranu vtáctva finančne alebo zapájajúc sa do aktivít SOS/BirdLife Slovensko.

SPRIEVODCA CHRÁNENÝMI VTÁČIMI ÚZEMIAMI NA SLOVENSKU

NITRIANSKY KRAJ

Lesy Trbča, mokrade Dunaja, Váhu, Ipeľa a Žitavy, rozsiahle porasty trstín Parížskych močiarov, lúky a pasienky Dolného Považia reprezentujú biotopy vzácnych druhov vtákov nitrianskeho regiónu. Ozajstnými klenotmi sú krakľa belasá, trsteniarik tamariškový, orol kráľovský a sokol kobcovitý. Popri pozorovaní hniezdiacich belú malých či chavkošov nočných sa počas súmraku môžeme započúvať aj do nočných zvukov močiarov. Svojím hlasom sa prezradia chriašte malé aj bodkované. V noci môžeme začuť na vhodných územiach aj výriky lesné.

Vtáctvo chránených vtáčích území Nitrianskeho kraja

Beluša malá (*Egretta garzetta*)
Dunajské luhy

Menší, bielo sfarbený volavkovitý druh. Na zimu odlieta. Má čierny zobák a nohy so žltými prstami. Loví v plytkej vode. Hniezdi v kolóniách na stromoch a krikoch. Počas migrácie sa vyskytuje v krdľoch.

Kačica chrapačka (*Anas querquedula*)
Dunajské luhy, Parížske močiare, Zitavský luh

Malý, sťahovavý druh kačice. Samičky sú nápadne hnedo-bielosivé, typická je biela páska cez oči. Samičky sú hnedé s bielym hrdlom, plochou pri báze zobáka a pásmom cez oči. Hniezdia na mokrych lúkach a mokradiach s hustými a nízkymi porastmi.

Sokol kobcovitý (*Falco vespertinus*)
Dolné Považie, Ostrovné lúky

Menší sťahovavý sokol s výraznou pohlavnou dvojtvárnosťou. Hniezdi v stepnej krajine s dostatkom veľkého hmyzu a menších stavovcov, ktorými sa živí. Obsadzuje hniezda krkavcovitých vtákov, najčastejšie hniezda havranov v kolóniách.

Přhľaviar čiernohlavý (*Saxicola rubicola*)
Dolné Pohronie, Poipлие

Hniezdi v pestrej poľnohospodárskej krajine s dostatkom úhorových častí s krovinnami. Samček má čiernu hlavu, biely krk a hrdzavú hrud. Samičky sú menej nápadné.

Bučiach močiarny (*Ixobrychus minutus*)
Dunajské luhy, Parížske močiare, Poipлие

Hniezdi v mokradiach s porastmi trstiny a páliek. Živí sa malými rybkami, žabami a hmyzom. Na korisť nehybne striehne na okrají porastov pri vode. Patrí medzi sťahovavé vtáky. Zimuje v Afrike.

Kaňa močiarna (*Circus aeruginosus*)
Dolné Považie, Dunajské luhy, Parížske močiare, Poipлие, Zitavský luh

Hniezdi v močiarioch a rybníkoch s porastmi vodných rastlín. Loví hľadavce a drobné vtáky nízkym letom nad krajinou. Samce sú hnedo-bielo-černo-sivé, samice sú hnedé s smotanovou čiapkou na hlave. Zimovať odlieta do Afriky.

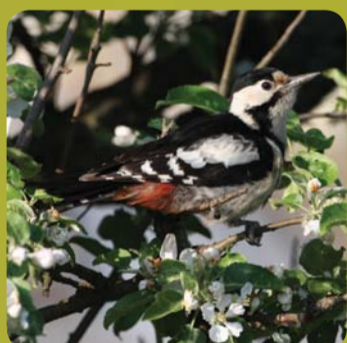
Strakoš kolesár (*Lanius minor*)
Dolné Považie, Ostrovné lúky, Poipлие

Výrazná čierna maska na hlave, samce majú na hrudi počas toku ružovkastý nádych. Hniezdi v pestrej poľnohospodárskej krajine. Vyžaduje dostatok veľkého hmyzu. Patrí medzi ubúdajúce druhy.

Muchár sivý (*Muscicapa striata*)
Tribec

Šedo sfarbený vrch a bledý spodok tela s jemným pruhovaním. Obýva listnaté lesy. Hniezdi v rôznych polodutinách na stromoch či budovách. Živí sa hmyzom, na ktorý striehne z posedu a chytá ho počas letu.

Ďateľ hnedkavý (*Dendrocopos syriacus*)
Poipлие, Dolné Považie

Obýva teplé oblasti južného Slovenska. Vyskytuje sa aj v záhradách a ovocných sadoch. Podobá sa datľovi veľkému, od ktorého ho odlišuje najmä nespojeným čiernym prúžkom, tzv. fúzom na líci s čiernym temenom.

Labtuška poľná (*Anthus campestris*)
Dolné Považie, Dunajské luhy, Ostrovné lúky

Hnedo sfarbený malý spevavec s bledým spodkom tela, bledým očným pásmom a svetlými dlhými nohami. Obýva poľnohospodársku krajinu. Hniezdi na zemi. Je čoraz vzácnejší.

Trsteniarik tamariskový (*Acrocephalus melanopogon*)
Parížske močiare

Malý druh trsteniarika s výraznou očnou páskou. Druh dosahuje na území Slovenska severnú hranicu rozšírenia. Hniezdi v rozsiahlych močiarioch v porastoch trstiny.

Chavkoš nočný (*Nycticorax nycticorax*)
Kráľová

Hniezdi v kolóniách na stromoch. Sfarbenie dospelých vtákov je svetlosivé s čiernym chrbtom a vrchnou časťou hlavy. Má červené oči a počas toku sú inak žlté nohy sfarbené do červena. Na hlave majú dospelé vtáky dlhý chochol. Aktívny je za šera a v noci. Živí sa rybkami, žabami a hmyzom. Zimuje v Afrike.

Hus divá (*Anser anser*)
Parížske močiare

Hniezdi v močiarioch a rybníkoch s rozsiahlymi porastmi vodných rastlín. Počas zimy sa vyskytuje v krdľoch spolu s inými druhmi husí na rôznych mokradiach a denných pastvinách.

Orol kráľovský (*Aquila heliaca*)
Tribec

Stepný druh orla, ktorý bol v dôsledku prenasledovania vytlačený do predhorí. Hniezdi v lesných oblastiach, ale aj v poľnohospodárskej krajine. Dospelé vtáky majú biele plochy na lopatkách.

Včelárík zlatý (*Merops apiaster*)
Dolné Pohronie, Parížske močiare, Poipलिए

Pestrofarebný sťahovavý druh. Hniezdi neory si vyhrabáva do kolmých hlinitých a pieskových stien. Živí sa hmyzom. Obýva teplejšie oblasti Slovenska.

Výrik lesný (*Otus scops*)
Poipलिए

Sťahovavý malý druh sovy. Hniezdi v sadoch, parkoch a starých hájoch v dutinách stromov. Loví veľký hmyz. Sfarbenie je variabilné hrdzavé až šedé.

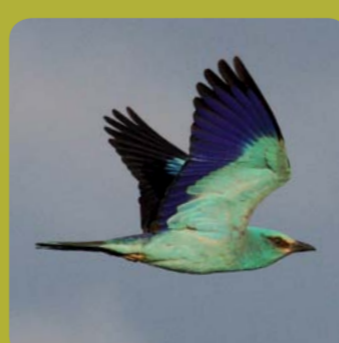
Chriašť bodkovaný (*Porzana porzana*)
Poipलिए, Zitavský luh

Skryto žijúci druh, ktorý sa prezradí najmä hlasom z porastov močiariov a mokrych lúk. Sfarbenie je tmavé hnedo-sivé s bielymi škvrkami. Má krátky žltý zobák. Hlas pripomína svišťanie biča.

Penica jarabá (*Sylvia nisoria*)
Dolné Považie, Poipलिए, Tribec

Sivo sfarbená s jarabým vzorom. Samce majú výrazné žlté oko. Hniezdi v pestrej krovinatej krajine či na okrajoch lesov.

Krakľa belasá (*Coracias garrulus*)
Dolné Považie

Najohrozenejší vtáčí druh Slovenska. Výrazné belaso-modré sfarbenie. Živí sa hmyzom. Hniezdi v dutinách stromov.

Rybárík riečny (*Alcedo atthis*)
Dolné Považie, Dunajské luhy, Poipलिए

Pestrofarebný druh žijúci pri riekach a potokoch. Hniezdi v zemných norách, ktoré si vyhrabáva do kolmých brehov vodných tokov. Loví malé ryby, za ktorými sa ponára pod vodnú hladinu strmhlavým letom.

Chriašť malý (*Porzana parva*)
Parížske močiare, Poipलिए

Malý druh veľkosti škorca, hnedý vrch a sivo sfarbený spodok tela. Hniezdi v močiarioch, obľubuje zaplavené ošticové porasty so striedajúcimi sa ostrovcami trstiny a páliek.

Piپیška chochlátá (*Galerida cristata*)
Dolné Považie, Poipलिए

Hniezdi v poľnohospodárskej a kultúrnej krajine. Je hnedo-belavo škvrnitá s výrazným chocholikom. Mláďatá krmí hmyzom, v zime sa živí semenkami. Hniezdo si stavia na zemi. Patrí medzi výrazne ubúdajúce druhy agrárnej krajiny.

Prepelica poľná (*Coturnix coturnix*)
Dolné Považie, Poipलिए, Tribec

Sťahovavý kurovitý vták poľnohospodárskej krajiny. Zimuje v Afrike. Hniezdi na zemi, väčšinou na obilných poliach, lucerne či lúkach. Počas letného obdobia sa samčekom intenzívne ozývajú z porastov.

Kalužiak červenonohý (*Tringa totanus*)
Dunajské luhy

Bahníkovitý vták s dlhými červenými nohami a zobákom. Hniezdi na mokrych lúkach, plytkých nezarastených mokradiach a riečnych ostrovoch. Za letu ho môžeme identifikovať na základe bielej pásy na konci krídel. Je sťahovavý a čoraz vzácnejší.